

ugyanakkor a középső árok külső széle mentén is húzódnak egy sánc. E középső árkon kívül, átlagosan 16 m-re, egy harmadik árok figyelhető meg, melynek szélessége 2 m körül mozog, azonban egy szakaszon, a dombtól DNy-ra, 6 m-re szélesedik. Ennek az ároknak a nagyobbik része kívül esik a felmért területen. A külső, harmadik árok és a belső árkok között kevés régészeti objektumhoz köthető mágneses anomália jelentkezik, melyek legnagyobb része a D-en található bejárat közelében koncentrálódik. A harmadik árkon kívül eső területen további régészeti objektumokként azonosítható mágneses anomáliák figyelhetők meg.

E) A régészeti tervásatás célja a település központi, kiemelkedő részének rétegtani szempontok szerinti vizsgálata.

A feltárás október 20-tól november 28-ig folyt. A feltárás során 82 kutatási egységet dokumentáltunk, és 458 csomagolási egységnyi leletanyagot gyűjtöttünk össze.

A település árokkal körülvett központi részén két 5×5 m-es szelvényt nyitottunk. Az első szelvényt közel a belső árokhöz, a domb ÉNy-i részén húztuk. A szelvényben a humusz és szubhumusz vastagsága összesen 55 cm, a szelvényfalban jól látszott, hogy a humuszt 40 cm mélységig szántás bolygatja. A humusz alatt löszös altalajt figyeltünk meg. A humuszból viszonylag sok szórvány leletanyag került elő, többek között a humusz alsó rétegéből egy kisméretű bronztőr. A humusz legalsó részéből, illetve a szubhumuszból alig került elő leletanyag. A szelvényben egyáltalán nem tudtunk telepjelenséget megfigyelni.

A 2. szelvényt a domb középső, legmagasabb részén kezdtük el. A szántás itt is 35–40 cm mélyen bolygatta a humuszt. A szántott réteg alsó részéből és az alatta megfigyelt szürke rétegből egy területen koncentrálódva, de bolygatott helyzetben embercsontok, egy gyermek és egy felnőtt vázának, koponyájának töredékei kerültek elő. Valószínűleg egy sírhoz tartozhattak az ebből a rétegből előkerült, egy helyen koncentrálódó, de a szántással lényegében átforgatott dentálium gyöngyök és az Anadara nemzetséghez tartozó átfúrt kagylók. A szántás valószínűleg több sírt is bolygathatott.

A bolygatott humuszréteg elszedése után kb. 40 cm mélyen jelentkeztek az első foltok. A bontás során kiderült, hogy ezek is részben bolygatott, illetve elpusztult jelenségek nyomai. Viszonylag bolygatatlan rétegeket 40–45 cm alatt tudtunk követni. Több építmény részletét, azok padlószintjeit figyeltük meg. Ezeket legalább 4-5-ször újították meg, köztük átlagban 8–12 cm feltöltési réteg volt. A szelvény DNy-i részében megfigyelt padlón többszörösen megújított tűzhely maradványai kerültek elő. Sikertelen az építményekhez tartozó külső járósínteket is megfigyelni. Cölöplyukak, méhkas alakú tárolóvermek is előkerültek. A cölöplyukak esetében csak néhánynál sikerült pontosan megfigyelni az indításukat. Szerkezeti szerepük kérdéses.

Az egymást követő kultúrrétegek vastagsága kb. 50–60 cm, ez alatt elértünk egy bolygatatlan humusz réteget. Ennek vastagsága a mélyebb gödrökben megfigyelték alapján még 30–40 cm lehet, és csak ezután következik a löszös altalaj. Ezen a látáshoz bolygatatlan humuszrétegen állt meg a kutatás, de nem értük el a sárga altalaj szintjét. Átlag 90 cm mélységben fejeztük be a kutatást.

A területen folyamatosan fémkeresőzünk, igen kevés eredménnyel.

Az előkerült leletanyag többsége kerámia és állatcsont. Előkerült még csiszolt és pattintott kőszköz, agyag orsógomb, hálonehezék, csontszköz, őrlőkötőredékek, halcsontok, kagyló- és csigamaradványok.

Az előkerült leletanyag tisztítása folyamatban van. Az elsődleges vizsgálatok alapján a település a hatvani kultúra körébe tartozik. A központi kiemelkedés tetején előkerült emberi maradványok korának meghatározása bizonytalan.

A lelőhelyet, illetve annak központi részét erősen megbolygatta, felső részét el is pusztította az intenzív mezőgazdasági művelés. Ugyancsak a lelőhely pusztításához járul hozzá a településen áthaladó két földút, melyet gyakran használnak nagy méretű mezőgazdasági gépek. A lelőhely védelmére a mezőgazdasági művelés korlátozását javasoljuk.

Az ásatáson részt vett: Tanyi Sándor geodéta, régésztechnikus; Bíró Emese, Bíró László, Bujdosó László, Bilicz Enikő, Kakuk Balázs régésztechnikusok; Kolonits László, Kolonics Bence, Gulyás Bence régészhallgatók; Móricz Róbert, Juhász Attila, Szabó Attila Győző külsős régésztechnikusok; Gyimesiné Gömőri Ilona néprajzkutató, a Hevesi Helytörténeti Gyűjtemény vezetője. Szakmai tanácsaival segített dr. P. Fischl Klára Phd. és dr. Domboróczki László Phd. régészek, továbbá, Prof. Dr. Sümegei Pál DSc tanszékvezető egyetemi tanár, geológus.

FARKAS CSILLA

Bogyoszló, Külső-mezők (KÖH 86787)

(Győr-Moson-Sopron megye)

A jelentést lásd Csorna, Külső-mezők és Bogyoszló, Külső-mezők (KÖH 1795) lelőhelynél.

34. Bojt határa

(Hajdú-Bihar megye) U, R, Szk, Sza, Kö, Kk, I

Az M4 autópálya előkészítő munkálatai során 2008-ban és 2012-ben terepbejárásokat végeztek a településen a debreceni múzeum munkatársai. Ezt követően, 2013–2014-ben geodéziai felmérésekre került sor, majd 2014-ben próbafeltárásokra, az alábbi helyszíneken.

Gyűrű-szeg (Kossuth tér-dűlő) (KÖH 62250): A terület a Kis-Körös É-i (jobb) partján, az ahhoz É-felől csatlakozó egykori meder vagy mellékágtól induló, enyhén tagolt magasparton található.

A próbafeltárása során összesen 20 régészeti objektum került elő, melyekhez 22 stratigráfiai egységet kapcsolunk. Az objektumok a szkíta korba és a neolitikumba (AVK, esztári csoport) keltezhetők, 19 gödör és 1 urnás szkíta temetkezés került elő. A 113–114. szondákban a szkíta kori objektumok dominanciája jellemző (a lelőhely Ny-i része), míg a 115. szondában a középső neolitikus leletanyag dominál (a lelőhely K-i része). A lelőhelyről nagy mennyiségű leletanyag került elő. A legjelentősebb régészeti objektum a 3/4. sz. szkíta urnás temetkezés, mely a 113. szonda É-i felében, annak Ny-i szélén jelentkezett. Az urnához tartozó kerámiatöredékeket a falban észleltük, a mai járósíntől 33 cm mélységben, erre bontottunk rá. Foltot nem észleltünk, az urna tetejének csak néhány darabja maradt meg, a hamvak és az urna alja viszont jó állapotban került kiemelésre.

Kossuth-tér-dűlő dél (KÖH 82237): A terület a Kis-Körös-ér (É-i partján) és a Dusnok-patak által határolt, tagolt magasparton található, a Kossuth-tér-dűlő D-i, a Tökös-Varga-tag Ny-i részével határos. A próbafeltárása során összesen 7 régészeti objektum került elő, melyekhez 7 stratigráfiai egységet kapcsolunk. Az objektumok a szkíta korba és a római császárkorba